

Nr 757

Av herr **Holmberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 125, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1966/67 m. m.*

(Lika lydande med motion nr 926 i Andra kammaren)

Det torde föreligga allmän enighet om att det nu rådande samhällsekonomiska läget kräver en betydligt stramare, på stabilitet inriktad ekonomisk politik än den som tillämpats under de senaste åren. Målmedvetna åtgärder i syfte att bryta inflationsutvecklingen och dämpa kostnadsstegringarna framstår som alltmer angelägna. Konsumentprisindex ligger för närvarande på en nivå som med drygt 26 procent överstiger genomsnittet för år 1960. Samtidigt har en betydande försämring av utrikeshandelsbalansen inträtt. Härigenom kan vår ekonomiska handlingsfrihet äventyras och risk för stagnation i utvecklingen inträda. I stället för att vara ett kapitalexporterande land — vilket borde vara det naturliga för ett rikt land som Sverige — lever vi i stor utsträckning på krediter från andra länder.

Under de närmaste åren har vi att lösa svårbemästrade problem, orsakade av de med hänsyn till redan gjorda åtaganden och väntade nya krav klart otillräckliga resurser i fråga om arbetskraft och kapital som står till förfogande. Långtidsutredningen ger härutinnan ett utmärkt åskådningsmaterial.

En rad faktorer bidrog till den förmånliga ekonomiska utvecklingen under 1960-talets första hälft. Arbetskraftstillgången steg snabbt. Genom den starka ökningen av industriens investeringar perioden 1958—1961 hade vår produktionsapparat byggts ut och moderniserats. Den handelspolitiska utvecklingen — speciellt inom EFTA — möjliggjorde en hög och jämn avsättning av våra produkter. Bidragande var också en hög efterfrågan på grund av en snabb ekonomisk tillväxt inom flertalet av våra viktigaste avnämländer.

I samtliga dessa avseenden har vi nu att räkna med en utveckling till det sämre. Arbetskraftstillgången kommer trots en fortsatt ökning av den totala befolkningen att stiga endast obetydligt. Mätt i arbetstimmar kommer tillgången att nedgå. Den under perioden 1961—1964 inträffade stagnationen i industriinvesteringarna börjar resultera i relativt sett lägre produktionskapacitet. Den handelspolitiska utvecklingen inger farhågor på grund av tullhöjningarna i våra viktigaste avsättningsländer inom EEC. Vad gäller Storbritannien hälsar vi med tillfredsställelse, att man nu synes vara beredd

att avveckla importavgiften. Däremot vänder vi oss bestämt emot den metod för avveckling som tillkännagivits. Genom att redan nu bestämma, att hela avgiften skall slopas i och med utgången av november månad i år, har Storbritannien i praktiken åstadkommit ett temporärt importstopp, som kan leda till en ytterligare och allvarligare begränsning av Sveriges exportmöjligheter under 1966. Även den långsamma ekonomiska utvecklingen i Storbritannien gör den brittiska marknaden mindre expansiv. Effekterna av de åtgärder som vidtas inom EEC för att förbättra den inre balansen kan slutligen väntas verka återhållande på dessa länders importefterfrågan.

Försämringen av de allmänna expansionsförutsättningarna för vårt land inträder i ett läge där framtida produktionsökningar redan intecknats i mycket stor utsträckning. Den ekonomiska politiken har under den hittillsvarande delen av 1960-talet bedrivits som om de speciellt gynnsamma förhållandena skulle bli bestående också i framtiden. Regeringen har att bära ansvaret för att den genom sin politik begränsat handlingsfriheten och minskat möjligheterna att föra en efter utvecklingen anpassad ekonomisk politik. Högerpartiet har under den gångna perioden, bl. a. i skilda motioner till årets riksdag, framfört en rad förslag som varit ägnade att minska och avhjälpa svårigheter av den typ den svenska ekonomien nu ställts inför.

Utrikeshandeln

I årets statsverksproposition ansåg sig finansministern kunna frånga den bedömning av utrikeshandelsutvecklingen som gjorts av konjunkturinstitutet. Finansministerns antaganden utsattes — bl. a. från högerpartiets sida — för en kritik som i dag visat sig vara helt berättigad. I den reviderade finansplanen har finansministern nödgats revidera sin prognos om exportökningen och räkna med ett i förhållande till januariprognosen med 500 milj. kr. förhöjt importöverskott. Detta skulle innebära att bytesbalansen också i år kommer att sluta på ett underskott om ca 1 ½ miljard kr. För att inte bytesbalansen ytterligare skall försämrats krävs att ökningstakten för exporten exklusive fartyg stiger från 3 ½ procent till 7 procent och att importökningen skärs ned till en tredjedel i volym räknat jämfört med föregående år. Det finns anledning anta att dessa förväntningar är alltför optimistiska.

I statsverkspropositionen gjordes gällande att importöverskottet endast var en följd av överefterfrågan i den svenska ekonomien och att balansen kunde återställas främst genom skatteskärpningar. Finansministern har också på denna punkt tvingats att nu revidera sin tidigare uppfattning. Trots att han anser sig kunna räkna med balans i den interna efterfrågan, förutser han ett oförändrat underskott i utrikeshandelsutbytet. Detta underskott har således, som högerpartiet hävdade i kritiken av årets statsverksproposition, en mera djupgående orsak än enbart ett för stort internt efterfrågeöverskott. Förklaringarna får bl. a. sökas i den stora kostnadsstegring som drabbat svenska företag och som successivt försvagat deras möjlighe-

1* — Bihang till riksdagens protokoll 1966. 3 saml. Nr 755—758

ter att konkurrera på världsmarknaden. Effekten härav blev under fjolåret uppenbar för vissa export- och importkonkurrerande branscher av stor betydelse för det slutgilliga utfallet av vår bytesbalans. I motionerna I: 310 och II: 379 har högerpartiet närmare analyserat orsakerna till den ogynnsamma kostnadsutvecklingen.

Enligt vår mening finns det anledning att se med största allvar på den rubbning som vår utrikeshandel utsatts för. Eftersom underskottet i bytesbalansen till stor del är att hänföra till djupgående förändringar i vår internationella konkurrenskraft, fordras genomgripande och snabba åtgärder för att stärka denna. Kostnadsstegringarna inom den varuproducerande industrien måste hejdas. Skatter som verkar direkt diskriminerande för svensk industri i förhållande till dess utländska konkurrenter bör exempelvis upphävas. Hit hör bl. a. omsättningskatten på investeringsvaror och den del av energiskatten som faller på industrien. Förutsättningar bör vidare skapas för att underlätta och öka industriens investeringar. Den ekonomiska politiken måste konsekvent inriktas på att motverka fortsatta kostnads- och prisstegringar.

Industriens investeringar

Industriens investeringar beräknas enligt finansplanen under 1966 stiga med 13 procent. Vi delar uppfattningen att det samhällsekonomiska läget motiverar en kraftig ökning av investeringarna främst inom de varuproducerande sektorerna av ekonomin. En förutsättning härför är icke blott att samhällsekonomiskt utrymme finnes utan även att finansieringsmöjligheter står till förfogande. I sistnämnda hänseende föreligger betydande svårigheter. Självfinansieringsgraden inom näringslivet har begränsats och kan väntas komma att avta ytterligare. Detta skärper kravet på kapitalmarknaden, som för närvarande inte kan sägas fungera tillfredsställande. Ökningen av industriens investeringar under fjolåret kunde ske till stor del tack vare en förhållandevis stor upplåning i utlandet och ett ovanligt stort antal nyemissioner. Motsvarande läge kan inte antagas komma att föreligga under innevarande år.

Finansministern hävdar i den reviderade finansplanen att den minskade självfinansieringsgraden och det därmed ökade lånebehovet skulle medföra väsentliga fördelar genom att möjliggöra en rationellare avvägning av investeringsverksamheten mellan olika företag. Härför krävs emellertid att en fritt fungerande kapitalmarknad står till förfogande och att företagen äger fritt konkurrera om dess tillgångar. Så är ingalunda fallet. Den nuvarande kredit- och penningpolitiken och kapitalmarknadens bristande funktionsförmåga skapar svårigheter och osäkerhet för de enskilda företagen med ty åtföljande olyckliga konsekvenser för det ekonomiska framåtskridandet. Företagen tvingas ofta planera sina investeringar utan vetskap om

möjligheterna att lösa finansieringsfrågorna. Härigenom hämmas viljan att satsa på riskfyllda projekt.

För att den för 1966 planerade investeringsökningen inom industrien skall kunna realiseras måste industrien ges ökad andel av kreditmarknaden. Affärsbanksutlåningen måste i större utsträckning komma industrien till godo. AP-fondens medel måste i ökad grad placeras i industrilån. Förutsättningarna för nyemission av aktier bör förbättras. Riksbanken bör aktivt söka främja — inte liksom hittills genom speciella prioriteringar försvåra — näringslivets kapitalförsörjning, och kapitalmarknaden bör liberaliseras.

Minskad centraldirigering

I den överhettade ekonomi som rått under de senaste åren har regeringen i växande grad tillgripit improviserade åtgärder med starkt dirigistiska inslag. I stället för att angripa orsakerna till bristen på samhällsekonomisk balans har regeringen sökt ta itu med dess följder medelst åtgärder av kortsiktig natur, vilka i sin tur ej sällan tvingat fram nya improvisationer med starka regleringsinslag. Regeringen har varit oförmögen eller obenägen att realistiskt bedöma utvecklingstakten inom den offentliga sektorn och bostadsbyggandet. Dessa sektorer har tillåtits expandera snabbare än som varit förenligt med intresset att bygga upp den effektiva och internationellt konkurrenskraftiga produktions- och distributionsapparat som eljest varit möjlig.

Ett genomgående drag i den näringspolitik som staten fört under de senaste åren är att regeringen tycks anse sig kunna bättre än företagen själva bedöma vilka investeringar som erfordras i näringslivet. Det decentraliserade beslutsfattandet som är en grundförutsättning för det ekonomiska konkurrenssystemet i västvärlden och även i vårt land håller alltmer på att ersättas av en av regeringen bedriven centraliserad styrning. Den av staten reglerade verksamheten kommer framför allt till uttryck på kreditmarknaden, inom lokaliseringspolitiken, då det gäller utnyttjandet av investeringsfonder i lokaliseringspolitiskt syfte samt i fråga om tillståndsgivning enligt den successivt utvidgade byggnadsregleringen.

Framför allt framstår regleringen av kapitalmarknaden och byggnadsverksamheten som en direkt följd av regeringens misslyckade ekonomiska politik. Den statliga regleringsverksamheten på här nämnda och andra områden medför allvarliga risker för att resurserna i samhällsekonomien får en av kortsiktiga hänsyn bestämd och på lång sikt felaktig användning. Byggnadsregleringen och regleringarna på kapitalmarknaden bör snarast slopas liksom utnyttjandet av investeringsfonderna i lokaliseringspolitiskt syfte. Enligt vår mening är det nödvändigt att regeringen för en ekonomisk politik som inte kräver åtgärder av detta slag. Därigenom skapas de bästa garantierna för att tillgängliga resurser utnyttjas så effektivt som möjligt, dvs. för en balanserad och snabb ekonomisk utveckling.

Vi finner så mycket större anledning att varna mot regleringar och andra statliga ingripanden i det fria näringslivets verksamhet som en del framträdande förstamajtalare i år gav uttryck för tankegångar, vilkas realiserande skulle innebära en successiv direkt eller indirekt socialisering av vissa delar av vårt näringsliv. Därmed skulle skapas nya hinder för en tillfredsställande produktionstillväxt och för återställande av samhällsekonomisk balans.

Som framhållits tidigare och i ett flertal andra sammanhang från vår sida är den fortgående inflationen en följd av regeringens ekonomiska politik och framför allt av övertrycket inom den interna ekonomien. En intensifierad övervakning av prisutvecklingen och av konkurrensbegränsningar inom näringslivet kan — även om vissa missförhållanden kan tillrättaläggas — generellt sett icke bidra till en lugnare prisutveckling. Inflationen är ett uttryck för bristande balans i en överhettad samhällsekonomi och kan därför botas endast genom en generellt verkande och mera restriktiv ekonomisk politik direkt inriktad på att begränsa efterfrågan på tillgängliga resurser, att med andra ord återställa balansen i samhällsekonomien.

De offentliga utgifterna

Det utvecklingsperspektiv för de offentliga utgifterna som redovisas i den nu publicerade långtidsbudgeten och av långtidsutredningen inger allvarliga farhågor. Redan fattade beslut om målsättningar och åtaganden innebär enligt långtidsbudgeten att de statliga konsumtionsutgifterna och investeringarna under budgetåret 1967/68 kommer att stiga med 5,7 procent respektive 5,9 procent i volym räknat. I löpande priser kan detta förutsättas innebära en ökningstakt på över 10 procent. I långtidsutredningen skisseras en bild av den ekonomiska utvecklingen fram till 1970 som bygger på att den offentliga konsumtionen stiger snabbare än nationalprodukten. Detsamma gäller för den översiktliga kalkyl som gjorts för 1970-talet.

Den utveckling som långtidsutredningen förutsatt är förknippad med en rad svårigheter som hittills inte i tillräcklig grad blivit beaktade. Kännetecknande för den verksamhet som bedrivs inom den offentliga sektorn är att den till stora delar inte kan rationaliseras i nämnvärd utsträckning. Inom det enskilda näringslivet pågår en ständig produktivitetstegring. Produktionen per anställd inom industrien har i genomsnitt stigit med drygt 5 procent per år hittills på 1960-talet. För att kunna öka den offentliga konsumtionen med en viss procentsats fordras däremot i allmänhet att antalet anställda ökas i motsvarande takt. Varje ökning av den offentliga konsumtionen innebär därför en påtaglig press på våra reala arbetskraftsresurser, eftersom den måste ske på bekostnad av sysselsättningen inom övriga sektorer av samhällslivet. Allteftersom vi för över resurser till de sektorer där produktivitetstvinsterna är begränsade minskar vi förutsättningarna för ett snabbt ekonomiskt framåtskridande. De svårigheter som uppstått i fråga om utrikeshandelsbalansen och den därav följande nödvändigheten att

rationalisera och öka varuproduktionen gör det särskilt angeläget att dämpa tillväxttakten för den offentliga aktiviteten såväl inom den statliga som inom den kommunala sektorn.

De offentliga utgifterna har också en finansiell sida. Offentliga utgifter betalas traditionellt med skatter. De offentliga konsumtionsutgifterna består till ungefär två tredjedelar av löneutbetalningar. Då möjligheterna till produktivitetsvinster är avsevärt mer begränsade inom den offentliga sektorn än inom huvuddelen av den enskilda, men löneutvecklingen där måste förutsättas följa den allmänna trend, som dikteras av produktivitetstegringarna inom övriga sektorer, uppstår en successiv fördyring av de offentliga tjänsterna jämfört med de varor som inräknas i konsumentprisindex. Prisstegringarna på den fria marknaden leder alltså till en ännu högre prisstegringstakt inom den skattefinansierade offentliga sektorn, vilken blir desto allvarligare som denna sektor förutsatts väsentligt öka i omfång. Även med en oförändrad ökningstakt för den offentliga konsumtionen eller en ökningstakt av den storleksordning som förutsatts i långtidsutredningen uppnår vi alltså snabbt en skattenivå som förefaller helt orealistisk med nuvarande skattesystem.

Högerpartiet påvisade i motionerna I: 310 och II: 379 den vikt man inom EEC lagt vid att stärka den samhällsekonomiska balansen. Som ett centralt inslag i EEC-staternas stabiliseringspolitik ingår återhållsamhet med ökningstakten av de offentliga utgifterna. Dessa anses inte böra stiga snabbare än nationalprodukten i respektive länder. I årets nationalbudget har finansministern vitsordat att stabiliseringssträvandena i Europa börjat ge resultat i form av en lugnare pris- och löneutveckling. Motsvarande strävanden framstår också för Sveriges vidkommande som en nödvändig förutsättning för att inflationsutvecklingen skall kunna hejdas och vår konkurrenskraft förbättras.

Skatter och avgifter

Skatterna i Sverige ligger på en internationellt sett mycket hög nivå. Detta har sedan länge gällt de direkta skatterna, medan de indirekta skatterna och socialförsäkringsavgifterna varit förhållandevis låga. Under senare år har emellertid de senare skjutit i höjden med en takt som saknar internationell motsvarighet. Vi återger här en sammanställning över skatter och socialförsäkringsavgifter i procent av bruttonationalprodukten år 1964 enligt OECD:s statistik samt en tabell som återger förändringarna under perioden 1954—1964.

Som synes har Sverige de i särklass högsta direkta skatterna. Försprånget är där så betydande att Sverige kommer att med god marginal inta första platsen även när det gäller de sammanlagda direkta och indirekta skatterna. Tar man hänsyn till socialförsäkringsavgifterna, som är särskilt höga i Frankrike, finner man att detta land enligt nu tillgänglig statistik har det

Tabell 1. Skatter och socialförsäkringsavgifter i procent av bruttonationalprodukten enligt OECD:s statistik

	Direkta skatter	Indirekta skatter	Totala skatter	Socialförsäkringsavgifter	Skatter + socialförsäkringsavgifter
Frankrike.....	6,3	17,7	24,0	13,6	37,6
Sverige.....	18,0	12,6	30,6	6,0	36,6
Västtyskland.....	11,0	14,2	25,2	9,7	34,9
Österrike.....	12,0	15,6	27,6	7,2	34,8
Norge.....	13,1	14,4	27,5	6,8	34,3
Nederländerna.....	12,6	10,1	22,7	10,3	33,0
Italien.....	6,4	13,6	20,0	11,4	31,4
Storbritannien*.....	11,1	13,5	24,6	4,3	28,9
Danmark.....	12,8	13,8	26,6	1,5	28,1
Belgien*.....	8,2	12,3	20,5	7,3	27,8
USA.....	13,3	9,4	22,7	4,4	27,1
Schweiz.....	11,8	9,1	20,9	6,0	26,9

Tabell 2. Utvecklingen av skattetrycket 1954—1964

Alla siffror avser procent av bruttonationalprodukter

	Direkta och indirekta skatter			Skatter och socialförsäkringsavgifter		
	1954	1964	Ökning el. minskning, %-enheter	1954	1964	Ökning %-enheter
Sverige.....	26,6	30,6	+ 4,0	27,3	36,6	+ 9,3
Norge.....	25,1	27,5	+ 2,4	27,1	34,3	+ 7,2
Belgien.....	17,0	20,5*	+ 3,5	22,8	27,8*	+ 5,0
Frankrike.....	23,3	24,0	+ 0,7	32,9	37,6	+ 4,7
Nederländerna.....	23,3	22,7	— 0,6	30,1	33,0	+ 2,9
USA.....	22,0	22,7	+ 0,7	24,6	27,1*	+ 2,5
Västtyskland.....	25,3	25,2	— 0,1	33,4	34,9	+ 1,5
Storbritannien.....	25,8	24,6*	— 0,8	28,8	28,9	+ 0,1

*) avser 1963

högsta procenttalet, 37,6 procent, tätt följt av Sverige med 36,6 procent. Därefter följer Västtyskland med 34,9 procent, Österrike med 34,8 procent och Norge med 34,3 procent. Mera anmärkningsvärt än det totala skatte-tryckets höjd är att stegringstakten för Sveriges vidkommande varit högre än i något annat land. Regeringen har visserligen brukat hävda att det är nödvändigt att i ett modernt samhälle ständigt öka de offentliga insatserna och därmed höja skatte-trycket, men utvecklingen i en rad länder har varit den motsatta. Andelen direkta och indirekta skatter av bruttonationalprodukten har således sjunkit i länder såsom Storbritannien, Västtyskland och Nederländerna. Inräknas också socialförsäkringsavgifterna har skatte-trycket stigit endast obetydligt. Dessa länder, som 1954 hade ett högre skatte-tryck

(inkl. socialförsäkringsavgifter) än Sverige, har nu passerats med bred marginal.

Sedan 1964 har såväl skatterna som den offentliga konsumtionen i Sverige stigit snabbare än i något av de berörda länderna samtidigt som ATP-avgifterna höjts, varför Sverige säkerligen nu passerat också Frankrike i fråga om totalt skatte- och avgiftstryck.

Som vi tidigare påpekat har genom redan fattade beslut utrymmet för offentlig konsumtion blivit överintecknat för de närmaste åren. Återhållsamhet med nya utgiftsbeslut och en omprövning av redan beslutade utgifter är därför nödvändig. Vi anser därför att en parlamentarisk besparingsutredning skyndsamt bör tillsättas. Riksdagen bör vidare fastställa målsättningen att de offentliga utgifterna ej skall tillåtas stiga snabbare än bruttonationalprodukten. Detta måste i första hand gälla budgetåret 1967/68.

Det höga kostnadsläget för vårt näringsliv är direkt avhängigt av vårt skattesystem och dess utformning. Den allmänna omsättningsskatten, i den mån den drabbar investeringar och vissa förbrukningsartiklar, liksom även elskatten innebär direkta fördyringar för de i Sverige verksamma företagen som konkurrerande företag i utlandet ej blir utsatta för. En övergång till mervärdeskatt av den konkurrensneutrala typ som föreslogs av allmänna skatteberedningen i dess betänkande 1964 är den mest rationella metoden att råda bot härför. Den statliga inkomsts-katten med dess starkt progressiva element har, såsom vi påvisat i motionerna I: 305 och II: 370, en indirekt fördyrande effekt i och med att lönekraven i stigande omfattning baseras på ett nettolöneresonemang, där alltså avgörande avseende fästes vid utvecklingen av lönebeloppen efter avdrag för de individuella direkta skatterna. De i år särskilt svårbemästrade avtalsförhandlingar vari skilda tjänstemannaorganisationer utgör ena parten är belägg för riktigheten av vad vi här anfört. Därmed är också sagt att lättnader i progressiviteten skulle få en klart antiinflationistisk verkan. Denna verkan skulle förstärkas av en indexreglering av ortsavdrag och skatteskalor, vilken skulle förhindra en automatisk obehörig skärpning av marginalskatten.

Främst för att komma till rätta med inflationen upprepar vi alltså våra krav på en omfattande reformering och modernisering av vårt skattesystem. Därvid bör även skatterättvisa skapas åt barnfamiljerna, vilka ju är de som alltid drabbas hårdast av en penningvärdeförsämring. För att förstärka skattesänkningarnas gynnsamma effekt bör dessa kombineras med speciella åtgärder i syfte att stimulera det enskilda frivilliga sparandet. Vi erinrar härutinnan om våra förslag i motionerna I: 204 och II: 263.

Sänkningar av marginalskatten har i och för sig en produktionsfrämjande effekt. Ju mer den skattskyldige får behålla av en extra inkomst, desto mer benägen blir han nämligen att göra en extra arbetsinsats som han sålunda finner lönande. Giftna kvinnor liksom folkpensionärer kan vidare förutsättas finna det mer lockande att skaffa sig förvärvsarbete, om behållningen på

grund av sänkt marginalsatt blir större. Skattesänkningar kommer därför efter hand att »betala sig själva» till följd av det stigande skatteunderlaget. På kort sikt kan emellertid skattesänkningar leda till minskade statsinkomster och därmed, om utgifterna bibehålles oförändrade, till en försvagad budget. Vi har därför i våra förslag till årets riksdag förordat utgiftsbesparingar, som för budgetåret 1966/67 väsentligt överstiger de inkomstminskningar på drygt 300 milj. kr. som statistiskt sett skulle uppkomma under budgetåret vid ett realiserande av våra skatteförslag. Därutöver har vi förordat åtgärder som i betydande grad skulle öka statsinkomsterna. Det alternativ som högerpartiet presenterat vid årets riksdag leder sålunda till en starkare budget än den av regeringen företedda.

Med de rekordhöga direkta skatterna i Sverige skulle krävas mycket stora sänkningar för att komma ner till en normal nivå. Hur önskvärd en omedelbar sådan reform än vore, förhindras den emellertid av de rådande ekonomiska förhållandena. Å andra sidan är det angeläget att skapa ett nytt psykologiskt klimat på arbetsmarknaden och över huvud taget inom vårt näringsliv. Detta bör kunna ske genom uppläggande av en tidsplan för genomförande av delreformer på beskattningens område. Ett principbeslut från riksdagens sida om en rejäl skattereform skulle dämpa motsättningarna på arbetsmarknaden därför att realnettolönen i fortsättningen skulle utveckla sig gynnsammare även vid lägre bruttolönehöjningar än som nu kräves. Med ett sänkt kostnadsläge skulle våra exporterande företag få bättre möjligheter till avsättning av sina produkter, och handelsbalansen skulle därigenom förbättras. I kombination med återhållsamhet vad gäller den statliga utgiftsökningen skulle skattesänkningarna kunna ge en stadga åt penningvärdet, som ej förekommit under de år då regeringen experimenterat med olika metoder som samtliga grundat sig på regleringstänkande och på mistro mot de drivande krafterna inom ett friare näringsliv.

I en tidsplan för en omfattande skattereform är det enligt vår mening särskilt angeläget att fastslå vad som kan genomföras under närmaste kalenderår, alltså 1967. Vi föreslår, att tidsplanen för detta år skall upptaga följande delreformer.

En första sänkning av progressionen i skatteskalorna jämte viss höjning av ortsavdragen.

Stimulerande av enskilt frivilligt sparande genom vissa skatteavdrag.

Omläggning av omsättningsskatten till en mervärdeskatt.

För åren 1968—1970 förordar vi följande lättnader.

Komplettering av barnbidragen med barnavdrag vid beskattningen å 1 000 kr. per barn.

Indexreglering av ortsavdrag samt skiktgränser i skatteskalorna.

Fortsatt sänkning av progressionen i skatteskalorna och förbättring av ortsavdragen innebärande ett fullföljande av allmänna skatteberedningens enhälliga förslag om sänkning av de direkta skatterna.

Åberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte i princip antaga en plan för reformering av vårt skattesystem, innebärande

1) för år 1967

a) fr. o. m. ingången av året en sänkning av progressionen med tyngdpunkten förlagd till mellanskikten i skatteskalorna, nämligen fr. o. m. 16 000 kr. beskattningsbar inkomst för gifta och ensamma barnförsörjare samt 8 000 kr. för ensamstående, ävensom viss höjning av Ortsavdragen,

b) fr. o. m. ingången av året skattefrihet upp till vissa belopp för enskilt frivilligt sparande för bostads-, utbildnings- och annat speciellt sparändamål,

c) fr. o. m. den 1 juli en omläggning av den nuvarande omsättningsskatten till en mervärdeskatt samtidigt med avlyftning av vissa punktskatter, varvid allmänna skatteberedningens förslag i förevarande avseende tages till utgångspunkt, samt

2) för åren 1968—1970

a) ett kompletterande av barnbidragen med barnavdrag å 1 000 kr. för varje hemmavarande barn under 18 år, som ej åtnjuter egen inkomst uppgående till minst samma belopp som Ortsavdraget för ensamstående skattskyldig, kompletterat med ett system av den innebörd, att den som helt eller delvis ej kan tillgodogöra sig barnavdrag erhåller motsvarande förmån,

b) införande av indexreglering av Ortsavdrag samt skiktgränser i skatteskalorna,

c) fortsatt sänkning av progressionen och förbättring av Ortsavdragen innebärande ett fullföljande av de sänkningar av de direkta statsskatterna som allmänna skatteberedningen enhälligt förordade i sitt betänkande 1964.

Stockholm den 13 maj 1966

Yngve Holmberg (h) *Ebon Andersson (h)* *Rolf Kaijser (h)*
Carl Eskilsson (h) *N. Yngve Nilsson (h)* *Allan Hernelius (h)*
Ragnar Sveningsson (h) *G. Ivar Virgin (h)*
